

IZHAJA VSAK DAN

Za vsak dan izhajajo v Trstu št. 5, ob ponedeljkih št. 9. Zjutraj, pesmične števe, se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Naberžini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvč. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širini 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm. kvadratno, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„Edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročbo brez dopolnane naročnine, se uprava ne odra. Naročnina na nedeljsko izdajanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5.20, za pol leta Kron 2.80.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rekolpi se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Naredni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik: honorarji lista „Edinost“ - Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga s omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20.

Polno-branilnični račun št. 841-652. TELFON št. 11-57.

Politično društvo „Edinost“

sklicuje

za četrtek, dne 22. avgusta

ob 8 zvečer

JAVEN SHOD

v Sokolovo dvorano v „Nar. domu“.

DNEVNI RED:

Razmere na Hrvatskem.

Slovenci Trsta in okolice! Za naše brate gre! Pričakujemo, da boste storili, kakor vedno, svojo dolžnost.

ODBOR.

BRZOJAVNE VESTI.

Situacija na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 20. (Izv.) Danes, na praznik patrona ogrske dežele, sv. Štefana, so pričeli časopisi uvodne članke o položaju. Opozicijski listi poudarjajo, da je položaj brezupen. Poslanec ljudske stranke Nikolaj Zboray je izjavil v nekem članku, da opozicija ne sme imeti nikakih stikov z ministrskimi predsedniki Lukaczem, ki mora odstopiti, ako naj se položaj na Ogrskem obrne na boljše.

Konference v galiških zadevah.

DUNAJ 20. (Izv.) Načelnik poljskega kluba dr. Leo je danes konferiral z ministrom notranjih zadev baronom Heindolom o sklicanju deželnega zbora gališkega, o gališki deželnozborni reformi in maloruski univerzi. Za dne 10. septembra bo sklicana seja odbora za deželno volilno reformo.

DUNAJ 20. (Izv.) Danes je konferiral z ministrom notranjih zadev baronom Heindolom in drugimi odličnimi državniki načelnik maloruskega kluba Konstantin Lewickij v zadevi vodnih cest, maloruske univerze in o gališki deželnozborni volilni reformi.

Bosenska deželnozborna delegacija na Tirolskem.

INOMOST 20. (Izv.) Danes je prispela semkaj delegacija bosensko-hercegovskega deželnega zbora, da si ogleda arlberško železnico, katere obrat je naravnost zgleden za bosensko-hercegovske železnice, ki se zgrade prihoduja leta.

Akcija zunanjega ministra grofa Berchtolda.

SOFIJA 19. (Kor.) Kakor se poroča, je bila inicijativa grofa Berchtolda pri bolgarski vladi sprejeta zelo ugodno, posebno ker bi decentralizacija uprave v Turčiji odgovarjala splošni želji in bi mogla zboljšati usodo narodnosti v Turčiji. Ravnotako presojajo tudi politični krogi Berchtoldovo akcijo v splošnem ugodno in vidijo v njej prvo etapo za rešitev macedonskega vprašanja. Edino le nacionalistični in pa macedonski krogi se kažejo nezadovoljni s predlogom in vidijo v

njem stremjenje, da bi se vzdržala Turčija za vsako ceno.

CARIGRAD 19. (Kor.) „Levante Herald“ vidi v predlogu zunanjega ministra grofa Berchtolda pravo dobro delo. List meni, da mora sprejeti Evropa Berchtoldov predlog v interesu Turčije in zaradi svojega lastnega mira.

CARIGRAD 19. (Kor.) Klamlj paša se je izrazil napram nekemu časnikarju o predlogih ministra zunanjih zadev grofa Berchtolda ugodno.

Vojni minister v Kamniku.

KAMNIK 20. (Izv.) Vojni minister vitez Auffenberg je danes prispel semkaj in je bil zelo slovesno sprejet. Mesto je v zavstavih.

Bolgarji groze kralju Ferdinandu s smrtjo, če ne napove vojne.

SOFIJA 20. (Izv.) Turčiji sovražna agitacija se nadaljuje neprestano. Časopisi vseh strank — izvzemši vladne — zahtevajo od kralja odločno, da mora začeti vojno. Kralj Ferdinand dobiva dnevno pisma, v katerih se mu grozi s smrtjo, ako naroda ne povede v boj proti Turkom.

Nova trozveza.

PETROGRAD 20. Sasonov pride v štiri tednih v London, kjer bo med 23. in 28. septembrom gost angleškega kralja v Balmoralu. V tem času prideta tudi ministrski predsednik Asquit in državni tajnik Grey na grad Balmoral k skupnim konferencam. V diplomatičnih krogih spravljajo potovanje Sasonova z obiskom Polcarreja v Petrogradu v zvezo in menijo, da bo posvetovanje ruskih, angleških in francoskih državnikov eventualno izpremenilo triple-entente v novo trozvezo.

PETROGRAD 20. V političnih krogih se pripisuje velika važnost potovanju ministra zunanjih del Sasonova v London. Sasonov bo kot gost kraljev stanoval v palači Balmoral. Tu se bodo vršile specialne konference, katerih se bodo udeleževali Sasonov, ministrski predsednik Asquit in minister zunanjih del Ed. Grey. V diplomatičnih krogih zatrjujejo, da se bo pri tej priložnosti prestrojil trojni sporazum med Anglijo, Francijo in Rusijo v faktično trozvezo.

Rusija proti Nemčiji.

DUNAJ 20. „Wiener Mittags-Zeitung“ javlja, da je francoski predsednik Polcarre ob priliki svojega bivanja v Petrogradu zahteval od ruske vlade, da mora na nemški meji zgraditi nove močne utrdbe. V to svrhu je baje ruska vlada že naročila pri Krupp na Nemškem za 400 milijonov mark novih topov. Tvrdba Krupp bo baje vsled tega zgradila svojo lastno tovarno na Ruskem. Nadalje je ruska vlada določila pol milijarde rubljev za obnovo svoje vojne mornarice.

Angleški kralj skoraj ponesrečil.

LONDON 20. (Izv.) Včeraj bi se bila kralju, ko se je vozil v avtomobilu na izprehod, pripetila kmalu nesreča, ki bi ga bila lahko stala življenje. Kraljevemu avtomobilu je privozil nasproti neki drug avtomobil in trčenje je bilo skoraj nelzogibno. V tem pa je šofer onega drugega avtomobila v zad-

njem trenutku zavozil v stran, da se je avtomobil prevrnil v cestni jarek, in kraljev avtomobil je ostal nepoškodovan. Pogumnemu šoferju se ni zgodilo nič in tudi osebe, ki so se vozile v avtomobilu, niso bile poškodovane.

„Zeppelin“ za nemško mornarico.

BEROLIN 20. (Izv.) Uprava vojne mornarice si je nabavila zrakoplov Zeppelinovega sistema, ki stopi v službo dne 1. oktobra t. l.

Namesto špijona — anarhist.

LVOV 20. (Izv.) Kakor poročajo listi, so v Podwoloczyski aretirali nekoga ruskega meniha, ki se je imenoval Budan in ki je osumljen, da je špijona za Rusijo. Baje je imel nalogo, da prisostvuje velikim gališkim kavalerijskim manevrom, katerih se udeležil tudi nadvojvoda Karel Franc Josip. Policijska polzvedovanja in preiskava pa je dognala naravnost presenetljive rezultate.

Dognalo se je, da aretirani menih ni ruski špijon, temveč član internacionalne anarhistične zveze, ki je imel nalogo, da prisostvuje gališkim manevrom, pri katerih bodo navzoče razne visoke osebe, da tu izvrši eventualne atentate.

Preiskava še ni zaključena. Aretiranec trdovratno taji, da bi bil anarhist. Prepeljali so ga iz Podwoloczyske k Lvovskemu deželnemu sodišču. Aretiranec se je dolgo časa mudil po galiških samostanih, kjer so ga kot dozdevnega ruskega meniha povsod radi sprejemali.

Svojega poveljnika napadel.

VARŠAVA 20. (Kor.) V predmestju Powacki je napadel neki vojak, ki je bil premeščen za kazen k drugemu bataljonu, svojega bataljonskega poveljnika kneza Dumanevega in njegovo soprogo v njihovem stanovanju in ju težko ranil. Napadca je vojaška straža ustrelila.

Zamenit učenjak umrl.

GRADEC 20. Znameniti preiskovalec potresov in geolog, prof. Hörnes, je danes zjutraj umrl v Judendorfu na srčni hibi.

Član državne dume umorjen.

BUFA 20. (Petrogr. brz. agent.) Poslanca državne dume Syrtlanovega, odličnega člana mohamedanske skupine v državni dumi, je danes v stanovanju generalnega majorja Scheihale umoril iz neznanih vzrokov neki sodornik generalnega majorja.

Plamenac — oproščen.

PRAGA 20. (Izv.) Kakor je znano, je nastopal v dneh praškega vsesokolskega zleta med drugimi odličnimi gosti tudi neki Črnogorec, ki se je izdajal za zastopnika Črnogore in je bil tudi povsod kot tak sprejet. Nastopal je v krasni noši in ženske so bile posebno navdušene zanj. Kmalu po sokolskem zletu pa je bil Črnogorec, ki se je imenoval Plamenac, aretiran zaradi velikanskih dolgov, ki jih je napravil po raznih praških hotelih.

Ko so ga aretirali, so našli pri njem veliko množino pisem praških deklet, katerim je obljubljal ljubezen in zato izvajal od njih denar.

Pri sodišču se je izkazalo, da je Plamenac res črnogorski državni uradnik in

ruski častnik prvega rezervnega razreda. Njegova žena je naznanila sodišču, da plača vse njegove dolgove. Pri razpravi pred praškim deželnim sodiščem je bil Plamenac oproščen.

Revolucionarno gibanje v ruski mornarici.

PETROGRAD 20. (Izv.) Revolucionarno gibanje v ruski mornarici se razširja zelo hitro. Obstoji namreč centrala tega revolucionarne propagande za mornarico, ki vodi vse gibanje in organizira upornike.

V Sebastopolu je bilo pet mornarjev zaradi revolucionarne propagande po vojnem sodišču obsojenih na smrt in tudi takoj nato usmrčenih.

Tatvina v ruski vojaški upravi.

PETROGRAD 20. (Izv.) V Taškentu so v tamošnjem artiljerijskem skladišču odkrili velike tatvine. Poveljnik skladišča je namreč 40.000 patron iz skladišča prodal zasebnikom in denar porabil zase.

Nesreča na cestni železnici.

NEAPELJ 20. (Izv.) Na nekem klanjcu sta tu trčila dva voza cestne železnice. Štiri osebe so bile mrtve, 29 jih je bilo težko ranjenih, veliko pa lahko.

Nesreča pri zgradbi panamskega prekopa.

LONDON 20. (Izv.) V panamskem prekopu se je pri razstreljevanju zgodila nesreča, vsled katere se je potopil parnik New Port. Človeških žrtv ni bilo.

Dr. Sunyatsen ni umorjen.

LONDON 20. (Izv.) Vest, da bi bil vodja kitajskih republikancev dr. Sunyatsen umorjen po nalogu Juanškajevem, ni resnična.

Boji med organiziranim in neorganiziranim delavstvom.

LONDON 20. (Kor.) Ob zaključku stavke v londonskem pristanišču je v silburyjskem doku prišlo ponovno do pretepot med organiziranim in neorganiziranim delavstvom. Ko se je včeraj vršil zopet tak pretep, v katerem so uporabljali tudi revolverje, je nastal na dosedaj še ne pojasnen način v skladišču jute ogenj, ki je napravil veliko škodo. Včeraj je poslala vlada močan oddelek londonske policije v Silbury. Drugi oddelek pa je pripravljen za odhod.

Dunaj 20. (Kor.) Nadporočnik Uzelac se je dvignil danes zjutraj z aeroplanom v Dunajskem Novem mestu in preletel Schneeberg, pri čemer je dosegel višino 2200 m.

Dunaj 20. (Kor.) Cesar je daroval 10.000 K za ljudstvo, ki je bilo prizadeto po potresu v Dardanelah.

Bruselj 20. (Kor.) Kraljeva rodbina je odpotovala za daljši čas v Possenhofen.

Homatije v Turčiji.

Vtisk albanskega prodiranja na Bolgarskem.

SOFIJA 20. (Kor.) V vseh političnih krogih so napravile zadnje vesti o prodiranju albanskih vstašev v Macedoniji globok vtisk.

PODLISTEK

Osvit.

Slike iz tridesetih let.

Spisal Ksaver Šandor Gjalski. — Prevel A. E.

— Poznam jo — poznam! — je vzkliknil ta, dočim pa je Cerović ponovil vprašanje.

— Prijatelj Vlahović mu je prinesel pismo od gospoda Mihanovića, ki je bil pred kratkim z nami na Dunaju, pa tudi Hurbanek mu je prinesel pozdrave od nekkih gospodarov. In tako smo se sestali pri njem. O bratje, diven starček je to! Da sta ga slišala, kakor smo ga mi imeli priložnost poslušati danes! Pa Gaj — oh — Gaj! Ali sta čitala njegovo knjigo o novem pravopisu? Da — da, bratje — dec — ko bi ga bila slišala! Srečen — srečen sem, da me je bog dal na svet, ko je tako velik mož med nami. Čudeže naredi, in mi doživimo novo dobo — naš narod ne bo več pred ostalim svetom barbar — tudi naš narod dobi svoje pravo, svoje častno mesto, ki je že skoraj izgubil. Veselite se — veselite se bratje, da smo prišli na svet v takem času! — Kotromaničev glas je zvenel čisto in jasno in vsaka beseda je gorla navdušenja. Medtem so prišli na Grič, v bližino starega stolpa. Nad robom starega zidu se je ustavil Kotromanič in povedal vse

na dušek, ker je slišal od grofa Draškovića in doktorja Gaja.

Sivi polumrak prvega svitanja je še objemal starodavni stolp poleg njih in ono pokrajino v dolini. Na vedrem nebu je podrtavalo sivkasto — tupatam pa jasno zelenkasto bledilo. Zadnje zvezde so se potapljale v daljinah in globinah obzorja. Redke, dolge krpe oblakov in nočnih megel so hitro plavale proti zapadu — in se trgale tamkaj — se kopicile in izgubljale v brezno za gorami. Na vzhodu se je začelo rdečiti z rožnatim bleskom, stolp sv. Katarine in vrh stolpa na Dvercih sta odsevala nežno, kakor bi se bila razcvetela od tega svetlikanja tam na vzhodu. Doli v ravnini — nad nizkimi hišami in llici in nad nasadi in drevjem po vrtovih v marofskem delu mesta so se zibale tenke belkaste meglice. V porajanju tega krasnega jutra je z živahno besedo pripovedoval Kotromanič o grofu Draškoviću, doktorju Gaju in Antonu Mihanoviću, o njihovih mislih, njihovih govorih in njihovih željah. Vsak čas je izrekel kako besedo tega ali onega, in glas mu je krepko in jasno donel v tih, mirni zrak.

— Da, bratje — grof nas je zaklinjal, naj imamo vedno pred očmi, kako prostrana je naša domovina, — kako je naš narod krasen in mnogoštevilen in da nas čaka sijajna bodočnost, če se vsi zedinimo v bratski ljubezni, če bomo vedno pomnili, da ni Hrvatska samo te tri varmegilje, temveč dalje — dalje — povsod, kjer so nekda naši bani dvigali svoje žezlo, — od-

koder nam je tolikim prišel naš praded: povsod, kjer se čuje naša krasna domovinska beseda. — A Gaj — ej — da sta ga čula, ko je govoril, kako je naš jezik krasen, pa da moramo vstati kakor en mož, da mu priborimo ono pravico in oni ugled, ki ga že imajo drugi jeziki, kajti le tako postanemo narod in bomo vredni, da smo potomci tako slavnih junakov, kakor so bili naši Zrinjski, Frankopani, Jurišiči in Draškovići. Ko postanemo taki, bratje, — ej potem se pač ne bo smel nihče več predrzniti, da bi nam narival svoj jezik, kakor je, žalibog, danes, kjer je, glej, tam le — v akademiji prostora i za latinščino i nemščino i madjarščino, hrvatskemu jeziku pa le iz milosti puščajo zadnji koticček — tu v sredi njegove zemlje! Tako ne sme ostati — na živega boga, ki gleda na nas s svojih nebeških višav, — na duhove naših dedov, ki nas objemajo tu poleg starodavnih teh zidov!

Začel je razburjeno stopati dalje in zavil na izprehajališče, kjer je hitro korakal naprej, govoreč vedno dalje, a za njim je stopala cela družba. Grede mimo Dverec je vzdignil roko proti stolpu in zaklical, kakor da govori živemu bitju: — Glejte vam priče, kaj smo bili! Kralji so tu bivali in gledali na svojo hrvatsko kraljevino, mi naj bi pa bili danes le prišivek komu? Ne! Toda, da ne postanemo to, se moramo prebuditi in ljubiti svoj narod, — svoj jezik — svoje običaje!

— Oj, Juro, ko bi ga bili imeli snoči s

seboj, ta bi jo bil odbrusil Tivadarju. Zdi se mi, kakor da mi je strgal mreno z oči — je zašepetal Kargačević Ceroviću in se popolnoma približal Kotromaniću.

Tako so prišli do konca izprehajališča na vzhodni strani. Kotromanič je omolknil in oči so mu kakor začarane obstale na krasnem pogledu; mlado lice mu je za-drhtelo glinjenja in zasijalo ljubezni in navdušenja.

— Kdo bi je ne ljubil, ko je tako krasna in tako slavna! — je dejal bolj zase in podal eno roko Hurbanku, drugo pa Kargačeviću, ki sta mu stala najbliže. Kar tresel se je razburjenosti in oči so se mu orosile s solzo. Govoril ni nihče. Solnce se je že vzdignilo nad goro, toda močan plamen je žarel nad robom hriba in križ na stolpu sv. Kralja se je že blestel v sijaju mladega dneva. Vsa okolica tam doli — daleč tja preko vse ravnine do modrih planin krajiških in okiških je zardela v svetlem odsevu. V drevju so se oglašile ptice in naenkrat je vse žvrgolelo in odmevalo njihovih veselih zaljubljenih pesmic. Po zraku je plaval sveži duh listja in cvetja in vonj vlažne pomladanske zemlje. Po drevju — po travl — po zraku se je začela prebujati priroda, vse se je gibalo, vse živeło. Človeška bivališča so še tiha in mirna, le tupatam kje se vije iz dimnikov v višavo tenek pramen dima, le tupatam kje se odpira okno, tupatam se kje na marofih in pristavah z glasnim krikom pod jata gosek, da poleti bogvekam.

(Dalje).

Vstaški Albanci se razhajajo?

CARIGRAD 20. (Kor.) Ministrski svet se je danes ponoči posvetoval o vprašanju noče orožja za Albance. Poluuraadno se poroča, da se je dosegel med Ibrahim pašo in albanski voditelji sporazum in da se Albanci že razhajajo.

DUNAJ 20. ob 11:20 ponoči (Kor.) Iz Skoplja so se danes odpeljali trije posebni vlaki Albancev. Vlada je dala vlake brezplačno.

Mesto je popolnoma mirno.

Častniki zahtevajo premembo kabineta.

CARIGRAD 20. (Kor.) Kakor se govori, sta dva ligi pripadajoča častnika zahtevala pri velikem vezirju premembo kabineta.

Črnogorsko-turški mejni spor.

CETINJE 20. (Kor.) Iz uradnega črnogorskega vira poročajo: Predno je turška mejna straža pohitela na pomoč v Berano, je skupaj z Albanci v Rugovem zažgala stražne stolpe ob turško-črnogorski meji. da ne bi prišli v roke vstašem. Ob meji ležeči črnogorski predeli so polni beguncev in ranjenec. Napada na Berano se ni udeležil niti eden Črnogorec.

Včeraj se je vršilo tu veliko zborovanje, da protestira proti grozovitostim, ki so jih napravili Turki v Berani. Sprejeta je bila revolucija, v kateri se pozivlja vlada, da napove vojno Turčiji.

CARIGRAD 20. (Kor.) Kakor poročajo listi, je ministrski svet, ki je trajal do ene ponoči, sklenil, storiti energične korake v Cetinju ter opozoriti vevlasti na postopanje Črnogore, ki hoče začeti vojno, na prekoračenja turške meje in na to, da je Črnogora razdelila med kristjane v Berani orožje.

Turčiji manjka denarja.

DUNAJ 20. (Kor.) „Neues Wiener Tagblatt“ poroča iz Carigrada: Turška vlada se zopet pogaja z otomansko banko za predajem en in četrt milijona turških funtov. Ta predajem naj bi se zaračunal na račun spomladni sklenjenega opcijskega posojila 10 milijonov, tako da bi bilo za zgradbo železnice Samoun-Siwa na razpolago le še šest milijonov turških funtov.

Izprememba v turškem kabinetu.

SOLUN 20. (Izv.) Sali paša je imenovan za ministra javnih del. V vladnih krogih se poudarja, da je s tem kabinetna kriza rešena.

Albanci korakajo proti Solunu.

CARIGRAD 20. (Izv.) Albanci nadaljujejo svoje prodiranje proti Solunu. Prve njihove čete so že dospele v mestce Gevgelli, ki je oddaljeno le še kakih 80 km od Soluna. V Solunu je zavladala velika panika. Mladoturški komite je sklenil, da pobegne iz Soluna.

Zadnje vesti iz Albanije so mnogo ugodnejše in je upati, da Albanci opuste nadaljno prodiranje proti Solunu.

Bombe.

SOLUN 20. (Kor.) Na progri Akindžali-Poroj na železnici Solun-Carigrad so našli dve bombi, ki pa ste bili tako slabo nameščeni, da je peljal čez njih cel poštini vlak, ne da bi se mu bilo zgodilo kaj hudega.

Zboljšanje položaja v Albaniji.

SOLUN 20. opoldne. (Kor.) Ravnokar iz Skoplja dospela brzopjavka javlja, da se je položaj zboljšal in ljudstvo pomirilo. Albanci so začeli odhajati. Spopadov ni bilo več nikakih.

Italijansko-turška vojna**Turčija želi miru.**

DUNAJ 20. (Kor.) „Neues Wiener Tagblatt“ piše: V Turčiji vedno bolj nujno silo o osprejje misel, da bi se napravil konec turško-italijanski vojni. Notranji položaj zahteva uporabo vseh državnih moči in sredstev, posebno ker se je pokazalo, da celo sedanja vojna ni niti najmanj vplivala na to, da bi narodi na Balkanu živeli v miru. Zato tudi nikakor noče izkoriščati težav Turčije na evropskem teritoriju in se je priključila ostalim vevlastim, da se vzdrži na Balkanu status quo in se tako pred vsemi pomaga Turčiji. Nekaj pa je gotovo pod vsemi pogoji, da je treba prepričati državnike v Carigradu, da je boj v Tripolitani popolnoma brezuspešen.

Italija ni natančno razložila svojih pogojev. Noče biti malenkostna in noče kazati napram turški vladi trdot zmagovalca. Čim prej se Turčija približa italijanskim željam, tem bolje zanjo. Preveč mora vagati Turčija, če vsa na zunanji nima miru. Vevlasti so naklonjene Turčiji in ji žele najbolje v svojem prijateljstvu, ki je bilo povod tudi akciji grofa Berchtolda, in tako more Turčija začeti s saniranjem svojih notranjih razmer. In čutili je sedaj, da stremita sultan in turška vlada za sklenitvijo miru. Na tem slone tudi vedno glasnejše se pojavljajoče vesti o

mirovnih pogajanjih, ki jih povsod pozdravljajo z veseljem.

DUNAJ 20. (Izv.) Iz diplomatskih virov se čuje, da se italijansko-turška mirovna pogajanja zopet prično prihodnje dni. Zaupniki obeh vlad bodo vodili pogajanja v direktnih in obveznih konferencah.

Vedno niže!

Ljubljanski „Slovenec“ je v svoji strankarski strasti in v svojem neugasnem sovraštvu proti vsem in vsemu, kar ne spada k njegovemu strankarskemu taboru, zlezal že tako nizko, da je mogel v svoji sobotni številki zgrešiti tak-le članek:

V zadnjem času se je v javnosti mnogo govorilo o lepem napredku Slovencev v Trstu. Tržaška „Edinost“ to reč prav posebno ponavilja in ponosno kaže, da je ta napredek delo naše „absolutnonarodne“ politike.

V kratkih potezih hočemo načrtati dežanski položaj napredka tržaških Slovencev. Že v začetku pa pripomnimo, da je vodstvo tržaške slovenske politike pri tem na predku precej „nedolžno“.

Prvi vzrok naraščanja Slovencev v Trstu je izseljevanje iz Goriške in Notranjske. Ogromno število za Slovence vpisanih nima v Trstu niti še domovinske pravice! Domači Slovenci ne napredujejo, ker življenjske tržaško vpliva tako močno na fizične sile, da rod izumira; ohranja se le po toku priseljevanja svežih sil z dežele. Trst je pač glavno trgovsko mesto Avstrije, zato se nudi pridnih rokam dosti kruha. Za tem kruhom prihajajo trume Slovencev in da se Slovenci v Trstu dobro gospodarsko drže, so merodajne sledeče razmere:

Pri avstrijski vladi, katere jezo si najbrže vodstvo neke organizacije, ki hoče zbrati pod okrilje slovensko delavstvo, nakočije, so Slovenci vsled svoje zvestobe in pridnosti jako cenjeni. Pri policiji, pri pošti, pri financih, sploh pri vseh državnih uradih in uslužbenih sila Slovencev. Potem so železnice, državna in južna; skoro vsi uslužbeni so Slovenci. Dalje javna skladišča v prostih lukah. Le pogledimo paznike in druge posle, kjer se zahteva zaupanje, tam so povsod Slovenci nastavljeni. Vodstvo „Edinosti“ se pa za ta nameščena ni prav nič brigalo; Slovenci so jih zasedli vsled velikega zaupanja, ki ga uživajo kot pošten in zvest narod. Tudi „Kranjska industrijska družba“ ima v škedenjskih plavljih skoro same Slovence. Dalje avstrijski „Lloyd“ in „Stabilitment tecnico Triestino“, ki dajeta kruha tisočim Slovencev.

Neovrgljivo dejstvo je, da se je vodstvo slov. tržaške politike pričelo brigati za te ljudi šele, ko je videlo, da jim bodo soc. demokrati polagoma zmanjšali število volivcev!

Kakor sem že omenil, raste v Trstu število Slovencev samo vsled naseljevanja, dčim domači rod hira. V Trstu se pa niti ne ohranijo narodu vsi priseljenci, ampak izginejajo v morju raznarodovanja. Vzrok je ta, ker jim slovenstvo premalo nudil. V Trstu se sicer jako dosti dela na „narodnem polju“, toda obstoja to delovanje le v „narodnih veseljih“. Veselice so pa različne vrste, tudi za otroke posebej, tako, da se vcepi že v nežni mladosti „požrtvovalna“ ljubezen do „narodnega dela“. A s tem večim veseljačenjem se ubija rod fizično, materijelno in moralno. Potomci teh ljudi so že degenerirani. Te družabne razmere, ki zahtevajo tudi dosti denarnih žrtve, pa odbijajo od sebe ljudi, ki si s težavo služijo kruh. Iščejo družbe drugod, in polagoma se v tuji družbi odtujijo.

Prehajam sedaj k političnim razmeram, v kolikor le vplivajo na naš narodni napredek.

V Trstu imamo boj z Italijani, z narodom, ki ga avstrijska vlada vpoštevava samo vsled ozlov na Italijo. Iz teh ozlov nam tudi vlada ni tako pravična, kakor bi gotovo bila. Na Dunaju dobro vedo, na kateri narod se morejo v težkih časih zanesti. Slovenec je bil vedno dober čuvaj državnih mej. Italijanstvo v Trstu je pa tudi grozno degenerirano ljudstvo, ki nima nobene vztrajnosti, nobene odporne sile. Narod, ki sam na sebi izumira. Krepi ga le raznarodovanje in „regnicoll“.

Tržaško italijanstvo nima tudi nobene prave gospodarske sile, ker ni vztrajno. V Trstu je vevetgovina nemška, mala slovenska, le v srednji imajo Italijani nekaj pomena, a še tu jih ne bo težko izpodrinuti. Pogledimo večja podjetja: Dreher, škedenjski plavžji, Lloyd, spedijska družba Adriatica in skoro vse tovarne, to je vse v nemških rokah, nemški kapital. Večje banke, kakor Unlon, Anglo-avstrijska, kreditni zavod, Prometna banka, to je vse nemško. Italijani nimajo nobenega močnejšega zavoda! Proti takemu narodu voditi boj, ni velika težava. Ko bi stal narodni boj slovenskega tržaškega političnega vodstva na treznejši podlagi, bi bili tudi naši narodni uspehi večji in naše pozicije ob Adriji bi bile trdnjše.

Z ozirom na navedena fakta pridemo do sledečih trditvev:

1. V Trstu domači Slovenci nazadujejo; število Slovencev raste le vsled velikega navala zunanjih slovenskih izseljencev.
2. Vodstvo slovenske politike v Trstu pri naraščanju slovenstva v Trstu nima posebnih zaslug, in mu zlasti priseljeni Slovenci niso dolžni nobene hvaležnosti.

3. Slovenci imamo v Trstu zasiguran obstanek vsled zaupanja, ki ga uživamo na raznih delodajalskih mestih vsled zanesljivosti, vztrajnosti in pridnosti. Torej čednosti, katere nam pa vcepi le konservativno in krščansko življenje ljudstva na deželi.

4. Tok priseljevanja je odvisev od vlade in nemškega kapitala. Kakor hitro ta dva faktorja počneta Slovence odriyati, bo začelo s tem tudi padati število Slovencev. Ako bo prevladala v sedanjem političnem vodstvu struja, ki si bo vsled svoje vihravosti gotovo odtujila imenovana činitelja, bo s tem zadana slovenstvu globoka rana.

5. Politični boj slovenstva v Trstu je samo vsled zunanjih državnih ozirav otežkočen. Če bi tega ozira ne bilo, bi se nam v Trstu ne delale nobene politične krivice, ker bi se Italijani gotovo manj upoštevali. Napačen je torej boj proti sredstvom, ki dajejo državi moč in obenem strah zunanji sovražnikom.

„Edinosti“ ta članek gotovo ne bo všeč, a spomni naj se na pripovedko o „sraki in pavovem perju“, pa se bo že sprijaznila z našimi mislimi o napredovanju slovenstva v Trstu.

Odgovor pride.

Polom v Puli.

Pula, 20. avgusta.

V zadnji seji vladnemu komisarju Gorizuttiju dodeljenega svetovalstva je po izprljenem dnevnem redu zastopnik socijalistov Lirussi interpeliral župana v tramvajskih zadevih. Tramvajška služba je namreč v Pull (kakor v Trstu. Ur.) skrajno slaba, da se občinstvo vedno pritožuje. Baron Gorizutti je rekel, da odgovori v prihodnji seji obširno na interpelacijo. „Polaer Tagblatt“ dodaja k poročilu o tej seji sledeče salato: „Tudi gospod Salata, ki počašča sejo svetovalstva kot član deželnega odbora, je blagovolil grajati razmere naše tramvajске družbe. Tu je na mestu, da opozorimo, da je gospod poslanec, ki hoče sedaj v Pull igrati lepo figuro, član one večine, ki je od začetka gradnje železnice podpirala le interese družbe, a nikdar interesov občine. Najjasneje in največje ogorčenje vzbujajoče pa se je pokazala ta politika deželnega odbora in torej tudi gospoda Salate med režimom dr. Stanicha. Takrat je, kakor znano, bil napravljen sklep glede zgradbe žrte v Sijano. Potem ko je junta pod vplivom dr. Stanicha izredno napravila sklep, ki se je izjemoma oziral na koristi občine in ne na koristi družbe, je deželni odbor stvar razveljavil, na kar so bili sprejeti predlogi, na posledicah katerih občina danes trpi. In tu hoče gospod Salata, član onega deželnega odbora, pojasniti glede razmerja med občino in železniško družbo. Da, da! To je zopet enkrat narodno-italijanska poza, ki pač napravila imeniten vtis, ne stane nič in napravil med ljudstvom razpoloženje. Ali minulost ima spomin“.

Velika javna dela v Srbiji.

V Srbiji je sedaj izvršiti mnogo javnih del, ki so se deloma že začela, a se deloma začnejo v najkrajšem času. Med drugim se ima izvršiti kanalizacija Beograda, več lokalnih železnic, okrožnih cest in drugih javnih del. Dela in zaslужka je na vseh koncih in krajih dovolj in zato smo uverjeni, da najde tam tudi marsikak naš človek dobrega zaslужka.

Domače vesti.

Opozorjamo naše občinstvo na shod, ki se bo vršil jutri večer v znak protesta proti Cuvajevemu režimu na Hrvaškem.

Osebnosti. Včeraj je došel iz Aleksandrije (Egipt) z loydovim parnikom „Helouan“ generalni konzul Aristide Petrovich s soprogo in spremstvom ter je odpotoval v Baden. Dalje so došli Monhele paša s hčerko, Omin Abdalah paša s soprogo in princ Kozlovskys s soprogo.

Na razne adrese. V Zadru so se vršile demonstracije radi drakonične obsodbe v procesu proti Jukiću in tovarišem. Najprej je bila na dvorišču Sokolovne manifestacija, a na to je sprevod krenil na ulico, ali policija ga je razpršila in aretirala nekoliko demonstrantov. Pozneje se je nekaj demonstrantov zbralo pred kavarno Bristol, kjer so se obnovile manifestacije. In tu je redarstvo prodrlo med mize in je aretiralo tudi vse tiste, ki so mirno sedeli. Aretiranih je bilo 40 Hrvatov in 3 italijanaši. Demonstrantje so tudi v zaporu pevali rodoljubne pesmi. Po posredovanju poslancev Biankinija, Machieda in Prodana so bili aretiranci sicer izpuščeni, ali trojica njih je izročena državnemu pravništvu radi klca „Živio Jukić!“

Policija je postopala z izredno brutalnostjo . . . do komičnosti. Tako je na pr. dva mladeniča še pred demonstracijami aretirala zato, ker sta imela široko črno . . . ovratnico. Na protest neke dame je odgovoril redar: „Gospoda, jaz sem dobil tak nalog!“ Videlo se mu je, da se sam čudi. Kasneje je dal neki komisar aretirati — vso kavarno Bristol zato, ker je nekdo izza mize zaklical „Živio Jukić!“ Morali so na komisarjati celo nekateri c. kr. uradniki, da si so le mirno sedeli v kavarni in niso imeli ni-

kakega posla z demonstranti. Seveda je tako postopanje policije le večalo razburjenost občinstva, ki je ploskalo aretirancem in žvižgalo redarjem.

Gospoda cenzorja na policiji opozarjamo, da smo te podatke in tudi vse karakteristične izraze posneli iz nekonfiscirane „Crvene Hrvatske“, torej iz lista, ki izhaja v Dalmaciji.

Če to poročilo ni v Dalmaciji, kjer so se vršile demonstracije, involviralo — nevarnosti za državo, potem je ne bo menda tudi v Trstu. Komu se bo morda čudno zdelo, da naglašamo to, ali pri konfiskacijski praksi, ki je v zadnje čase zavladala na naši policiji posebno proti našemu listu, nismo nikoli varni pred presenečenjem, ki nas uči, da smo strašen element, nevaren javnemu miru in redu in interesom države.

Pa tudi „Slovenca“ moramo na nekaj opozoriti. Pred njim zopet nismo varni, da nam ne pride z očitanjem, da smo vsega sami krivi s svojo „vihravo politikom“. Zato ga opozarjamo, da se je za aretirance zavzel in nastopil proti postopanju policije tudi poslanec Prodan, ki je sicer na Dunaju meso od mesa „Slovenčev“ politike. Mari hoče „Slovenec“ tudi temu politiku očitati — vihravost? Ne, tega ne more, ker sicer bi utegnili svet misliti, da je bil Prodan vihrav politik tudi tedaj, ko je stopil z zvezo — s „Slovenčev“ stranko!

Sedaj pa zopet malo obračuna s tistimi našimi rojaki, ki se vedno divijo svobodo-ljubju Italijanov in obsojajo naše „denuncijsantstvo“ proti tem poslednjim. O razsodbi v procesu proti Jukiću in mladim tovarišem soglašajo mnenje vsega civiliziranega in humanega sveta: da je bila namreč ta razsodba pravosodno razbojništvo. A kako so se vedli nasproti zadrskim demonstrantom vevetitalijanski vevzvodoboljublji, ki jim mi baje delamo toliko krivice se svojimi „denuncijskami“? V tistem hipu, ko se nad zagrebško tiranijo in — justico zgražava ves svet, kjer so srca, ki človeški čutiljo, so kričali Italijani (seveda po italijansko): *Zivio Cuvaj! Vešala Jukiću! Živio italijanski Zader! Ven s „cavrami“!* Ljudje, ki proslavljajo tirane in zasramujejo boritelje proti tiranstvu ter tako pljuvajo na misel svobode narodov — so-li taki ljudje vredni svobode!

In ker nam tisti naši ljubi sorojaki tako radi očitajo, da naše „denuncijsantstvo“ proti Italijanom izvira iz našega pretriranega, nemoderneza — kakor pravijo — nacionalizma, vprašamo jih mi, kaj mislijo: odkod izvira tako sramotno postopanje Italijanov? Mari ne iz ne le nemoderneza, ampak naravnost barbarskega sovraštva proti našemu narodu? Proti njihoveemu nacionalizmu, ki pošilja nas na vešala in ne raduje najčrnejše tiranije, postavljamo mi svoj nacionalizem, ki naj narodu našemu pribori svobodo poleg svobode drugih narodov. Da pa smo brezobzirni proti njim, ki nas pošiljajo s huronskim veseljem na vešala, v smrt — to ni le naša pravica, to je naša dolžnost in je boj proti takim ostankom srednjeveške oligarhije za nas neizogibna potreba, vprašanje naše bodočnosti. Izvestni naši rojaki bi morali uvideti vsaj sedaj, da se morajo svojih italijanskih varovancev le — sramovati! A če se jih tudi sedaj ne sramujejo, pa naj jih — nadalje hvalijo. Narod v Primorju pa bo tudi nadalje vodil svojo borbo za svojo bodočnost tako, kakor je pač treba proti takim zbesneletem!

Razlika med Portorose, ozir. ma Izolo in Bledom. Prejeil smo: Ze par let zahajam na letovišče v Izolo, kjer so letovišcarji — kakor v bližnjem Portorose — po ogromni večini neitalijani. Vzlic temu dejstvu prirejajo Italijani v Izoli leto za letom šumne slavnosti v korist Lega Nazionale in molestirajo se svojim berančenjem — kakor v Portorose — tudi letovišcarje. Tako so prišli tudi k meni in so bili tako nadežni, da sem moral postati naravnost grobian, če sem jih hotel odgnati. Na Bledu pa niso Sokoli nikogar nadlogovali, od nikogar nič zahtevali, nikogar žalili v njegovem čustvovanju. Pač pa so došli drugodocde sprejeli tako, da so ti poslednji dobivali najbolje višje o kulturni stopnji prirediteljev. V tem je razlika med Izolo in Portorose na eni in Bledom na drugi strani.

Je-li tudi to znak kulture? Na Reki sta priredili dne 18. t. m. športni društvi „Concordia“ in „Libertas“ nogometne tekme. Borba je bila huda. To ne bi bilo nič posebnega, če bi bila ostala v mejah športne tekme. Toda igralci so naravnost pobesneli in športna igra se je razvila v srditi navaden — pretep ob peklenskem vrišču občinstva in častitljivem sodelovanju policajev, ki so komaj napravili konec pretepu. Prizor za bogove. Živela „Concordia“, živela „Libertas“ in živela — kultura! Med nami barbari ne bi bilo možno tako — barbarstvo!

„Slovenec“ še vedno zabavlja proti sokolskemu zletu na Bledu. Sokoli da so Bled spremenili v nacionalno torišče. Govoril so bili pravokatorični. Liberalci so Blejem napravili že o priliki septembarskih dogodkih veliko škodo! In v tem tonu gre dalje čisto à la „Grazer Tagblatt“. Radovedni smo samo, če je „Slovenec“ za te vrste notic plačan od vrste ali dobiva za to letni pavšal, ker, da je plačan, o tem ni nikakega dvoma več. — Vprašanje je samo še, kdo ga plačuje: „Südmarka“, „Schulverein“, avstrijska vlada, ali vsi trije skupaj.

Slavofobstvo v zastavljalnici v Trstu. Pred seboj na mizi imamo dve pismivi originalu. Prvo, pisano z dežele, se glasi: „Slavni Civico Monte di Pietà Trst. Vljudno prosim pojasnila, kako stoji stvar z zastavnimi listi (sledje številke). Ali so od njih plačane obresti in kako vsa stvar stoji? V slučaju, da bi že imel preteči termin plačevanja, prosim, da se me poprej o tem obvesti na moje stroške.“

Odgovor:
„Civico Monte di Pietà Trieste. Trieste 16 Agosto 1912. Signor — — — Le si restituiscie la presente, perchè scritta in lingua che non si conosce. Direzione del Civico Monte di Pietà. (Podpis nečitljiv).“

Ubog človek z dežele ne more dobiti odgovora v stvari, ki se tiče njegovega materialnega interesa in je zato v nevarnosti, da bi trpel občutno škodo le zato, ker sirota ne pozna drugega jezika, nego slovenskega. S svojim odgovorom je dokazalo ravnateljstvo mestne zastavljalnice v Trstu, kako malo zasluži naslov humanitarnega in dobroteljnega zavoda, ustanove človeškega usmiljenja! Kako je že vzkliknil dr. Rybář na javnem shodu minote nedelje? To niso turške, niti azijske, ampak so — peklenške razmere!

Akordno delo v teoriji in praksi. Nedavno temu smo imeli z „Zarjo“ polemiko v zadevi akordnega dela. „Zarja“ je grozno lopnila po nas in nas po svoji stari navadi obdelala z nevedneži in ne vemo čim še vsem, ker smo se izrekli za akord pod gotovimi pogoji. Kako izgleda to nasprotivo socialnih demokratov v teoriji in praksi, so dokazali prav te dni neki socialnodemokratski železničarji s tržaškega južnega kolodvora.

Ti navdušeni pristaši stranke, ki je proti akordu, so namreč vzeli pri železnici dopust, da prevažajo v akordu mobilje strankam, ki se sele za avgustov termin. Nota bene: Socialnodemokratsko organizirani „razredno-zavedni“ delavci vzamejo dopust v svoji stalni službi ter porabijo ta dopust v to, da prevzamejo — po socialnodemokratskih načelih prokleto — akordno delo in vrše ob enem posle krumirjev. Treba je namreč pomisliti, da je tu na stotine delavcev brez kruha, ki so se že dolgo veselili, da nekaj zaslužijo pri avgustovi selitvi. Zdaj pa pridejo socialnodemokratski dobro plačani delavci in jim odjedajo še ta košček kruha!

To je socialistična praksa in teorija! Neka čudna sapa je začela ved v zadnjem času med tržaškimi mlajšim redarstvom, kakor je razvidno tudi iz včerajšnjega lista. Danes smo prejeli ta-le dopis: Dne 19. t. m. okoli 11 zv. sem se vračal s tovarišem iz kavarne New-York. Pred kavarno stoji policijski organ pa naju je nemudoma osorno nadržal in prijel t o v a r i š a z a r o k o, češ: „Zakaj pa se smejete? Bolje je, da takoj odidete!“ Iz kakega vzroka je to storil, nisva razumela s tovarišem. Mari pa se človek niti smejati ne bo smel več v našem Trstu? Dobro bi bilo, ako bi direkcija malo poučila take mlade ljudi, naj puščajo na tiri poštene in mirne ljudi!

Poseben vlak iz Ljubljane v Trst prirede Ljubljancani dne 1. sept. t. l. k proslavi petletnice „Narodne del. organizacije“. Podrobnosti sporočimo.

Opozarjamo redarstvo pri Sv. Jakobu na mularijo v ulici Giuliani iz hiš št. 23, 25 in 34, ki — glasom nam došlih pritožb — dela razne neumnosti po ulici in nadleguje stanovalce bližnjih hiš in mimoidoče.

Razgledni vozovi na državnih železnicah. Včeraj ob 2:50 pop. je dospel na državni kolodvor prvi vlak z razglednimi salonskimi vozovi, ki jih je dobavila Canadian Pacific Railway Company (družba kanadske pacifiške železnice). V viaku je bilo 260 potnikov, katere so sprejeli na kolodvoru poleg namestnika ravnatelja državnih železnic vladnega svetnika Auřednička tudi podpredsednik namestništva grof Attems, župan dr. Valerio, predsednik Lloyda dr. Derschatta ter zastopniki raznih drugih oblastnih in korporacij.

Med gosti se nahaja tudi več zastopnikov ugledeh inozemskih listov.

Premestitev urada. Redarska stražnica v ulici Petronio je bila časno premeščena v zapore v ulici Tigor, kjer ostane dotlej, da bodo pripravljeni novi prostori v ulici Muda vecchia.

Hier wird nicht slovenisch gesprochen. Prejeli smo: Vest, ki jo je „Edinost“ priobčila pod tem naslovom, temelji na obžalovanju vrednem napačnem umevanju neke izjave v omenjeni vesti navedenega gospoda Maruzija. Dotična trdka niti od daleč ne dopušča, da bi kateri njenih uslužbencev napram drugemu sodelavcu kazal narodno nestrpnost, kar moramo beležiti le z zadovoljstvom.

Praktično-teoretični tečaj za babice. — S 1. oktobrom 1912 se otvori na ces. kr. učilišču za babice v Trstu praktično-teoretični tečaj v slovenskem jeziku.

Ženske, ki se žele udeležiti tega pouka, ne smejo biti stare nad 40 let; ako niso omožene, morajo biti stare nad 24 let. K vpisu je treba prinesiti seboj: krstni ali rojstni list, poročni list, oz. smrtovnico moža, domovnico, spričevalo županstva o dobrem vedenju, zdravniško spričevalo izdano od uradnega zdravnika (okr. glavarstva, mestnega magistrata), spričevalo o

cepljenih kozah oz. ponovitvi cepljenja ter šolska spričevala, če ne pa morajo napraviti izpit, da znajo čitati in pisati v učnem jeziku.

Prosilke za štipendije iz Goriške in Istre morajo predložiti svoje prošnje do 15. septembra 1912 s prej omenjenimi prilogami in ubožnim spričevalom in lastnoročno podpisano izjavo, da ostanejo vsaj pet let v odkazani občini, pristojni politični okrajni oblasti.

Vse prosilke za sprejem v tečaj se morajo od 1.—4. oktobra 1912 predstaviti profesor, u na c. kr. učilišču za babice v mestni bolnišnici v Trstu.

Društvene vesti.

Dramatično društvo. Danes, v sredo, ob 9 zvečer odborova seja.

Sestanek članov kolesarskega društva „Balkan“ se bo vršil v nedeljo, dne 25. t. m. ob 3 popoldne v gostilni pri Kalinu na Opčinah. Vabljeni so tudi vsi interesiranci na ta sestanek in tudi člani oddelka Zgonik.

Tržaško podporno in bralno društvo se preseli dne 24. avgusta t. l. radi prezi dave hiše, iz ul. Caserma 16 v ul. Torre bianca št. 41, I. nadstropje vogel ul. sv. Lazarja.

Nar. del. organizacija.

— Odbor za predpripravo petletnice NDO ima danes ob 7 zvečer odborovo seja v društvenih prostorih, ul. sv. Frančiška št. 2. — Prosimo polnoštevilne udeležbe.

— Zidarska skupina NDO. Danes ob 6 in pol zvečer odborova seja v društvenih prostorih NDO ul. sv. Frančiška 2.

— Vozni listki za „ponesrečeni“ izlet v Gorico naj se prinesejo nemudoma nazaj, ker jih železnica pozneje ne bo več sprejemala. Centralni urad NDO.

— Delavci, tovariši! Nabavite si društvene znake, ki se dobivajo v uradu NDO ulica Sv. Frančiška 2 po 50 vin. kos.

— Zidarska posredovalnica dela. — S posredovalnico dela, ki se nahaja v konsorciju stavbinskih podjetnikov, zidarji niso zadovoljni.

Ne samo, da so proti njej pristaši „N. D. O.“, temveč tudi socialni demokrati se jeze proti njej, ker se tam postopa naravnost v škodo delavstva. Delavci so brezposelni, podjetnik jih potrebuje, a ne na znanja posredovalnici ter si misli, da jih dobi tako brez posredovalnice, kar pa je prepovedano; zidarji so pa brez službe, ker v posredovalnici le redkokada naznanja podjetnik, da rabi delavce. Nezdovoljnost vlada med zidarji. Pravijo, da so za odpravo posredovalnice. Edini Petijan je baje še navdušen za njo, ker si misli: če propade posredovalnica, bo vse delavstvo v NDO; sedaj pa se marsikateri že boji vstopiti v NDO, ker se boji, da bi radi tega ne prišel ob kruh. No, pa tudi ta strah mine. Kakor je NDO zdrobila terorizem, tako pojde tudi posredovalnica dela, če ne bo postopala po pravih in obrtnem zakonu. Proti vsaki krivici treba nastopiti z vso odločnostjo!

— Tečaj NDO. Kdor se želi vpisati v tečaj, ki ga uvede NDO začetkom meseca oktobra, naj se blagovoli vpisati takoj v uradu NDO ulici sv. Frančiška št. 2 in sicer nemudoma. Ta tečaj bo velikega pomena za vse one, ki se žele izobraziti; zato naj nihče ne zamudi te prilike.

— Zidarji! Naznanite vsako neokretno postopanje posredovalnice dela nemudoma vodstvu NDO! Mi moramo imeti namreč, ako hočemo nastopiti proti posredovalnici, natančne podatke, imeti moramo material in potem pojde.

— Strokovno tajništvo NDO. Na zadnjem shodu delavcev tehničnega zavoda pri Sv. Andreju izvoljena deputacija naj se blagovoli udeležiti važnega posvetovanja, ki bo v petek ob 8 zvečer v konsumnem društvu „Jadran“ pri sv. Jakobu.

— Zidarska skupina NDO. Danes ob 6 in pol zvečer važna odborova seja v društvenih prostorih.

Vesti iz Goriške.

Kopriva. — Dne 17. t. m. je prišel k nam v službo č. g. dr. Anton Požar. Občinsko starešinstvo ga je pričakovalo pri slavoloku, kjer ga je pozdravil župan v imenu občine. Učenka M. Peganova mu je podarila šopek cvetic in ga pozdravila v lepih besedah v imenu šolske mladine. Po sprejemu je bil kratek sestanek. Gosp. učitelj je na tem sestanku pozdravil novega dušnega pastirja v prisrčnih besedah. Občinski starešina in cerkveni ključar g. Fran Ukmar mu je napil v imenu občine, nakar se je č. g. dr. Požar zahvalil za lepi sprejem in izrazil nado, da bomo zložno delovali za blagor občine. Razšil smo se zadovoljni.

Prilčno pripominjamo, da so trte pri nas bogato obložene z grozdem, osobito tam, kjer so svoje vinograde gnojili tudi z umetnim gnojem. Kjer se je gnojilo s tem gnojem, je bilo letos več nego polovico več trave po travnikih, nego tam, kjer ni gnojeno. Pridelek na pšenici se je zvišal na teži za 35%, kjer je bilo gnojeno. Za gnojenje smo rabili Tomaževo žlindro, znakom zvezda.

Samo še 3 dni **Kdo** **Ne zamudite prilike!**

hoče imeti obleko zastonj?
Vsakdo jo lahko dobi, če gre v trgovino oblek

AI GRAN MERCURIO

kjer se radi selitve prodajajo obleke za moške in otroke po takih cenah, da se zdé darovane!

Prilike! **Samo še 3 dni**

9 žrebanj na leto

s sledečimi glavnimi dobitki in sicer:

2 po ltr 30.000 in 15 000, 1 po frk. 100.000, 75.000 in 20.000 in 1 po K 30.000 in 20.000

nudi, poleg mnogih postranskih visokih dobitkov, naslednja priporočljiva skupina:

1 srečka ital. rudečega križa iz l. 1885,	1 srbska drž. srečka iz l. 1888	1 srečka dobrega srca Józsv iz l. 1888
---	---------------------------------	--

Prepuščamo to skupino srečk proti gotovini po dnevnem tečaju ali pa na

50 mesečnih obrokov po K 3-50

s popolno igralno pravico, na podlagi zakonito izstavljenih prodajnih listin, takoj po vplatu prvega obroka. — Nadaljne obroke se vplačuje potom poštnih položnic. — Izkaz vseh drugih skupin ali posameznih srečk pošlje na zahtevo

Narodna posojilnica in hranilnica
v Trstu, Nova ulica št. 13, II. nadstr.

Slovinci, se hočete obleči po cen?
Obiščite dobro znano trgovino

Alla città di Trieste
Via Giosuè Carducci št. 40
(ex via Torrente),

kjer boste našli velik izbor oblek, površnikov, paletoti, jopiči s kožuhastim ovratnikom, hlače, srajce, malij itd. za moške, dečke in otroke. Specialiteta v plaščih loden za moške in otroke od 3 let dalje. Zaloga inozemskega in domačega blaga. Sprejema se naročila za obleke po meri.

Alla città di Trieste
Via Giosuè Carducci št. 40

ALEKS. FRANC MAYER - TRST
žgalnica kave
TELEFON 1743.

Najboljši vir za dobivanje pečene kave.

Dr. Fran Korsano
Specialist za sifilitične in kožne bolezni
ima svoj
AMBULATORIJ
v TRSTU, v ulici San Nicolò št. 8 (nasd. Jadransko banke).
Sprejema od 12. do 1. in 5.1/2 do 6.1/2 pop.

ZALOGA
ovsa in sena
beneških in ogrskih otrobov, slame, turščice, drobnih otrobov.
SPECIJALITETA:
oves za seme, priprave za hleve itd. Blago prve vrste. Zelo ugodne cene.
Giosuè Crucciatti
via Giulia 33. — Telefon 313 X/IV.

Največja zaloga stekla in porcelana
Popolnoma konkurenčna cene. za domačo rabo in gostilne

JAKOB HIRSCH
TRST - ULICA CAVANA 15,
(nasproti škofjski palači).
TELEFON ŠTEV. 13-50.

Vrsta vrčka št. 5

M. AITE
Velikanske zaloge manifakturnega blaga

ulica Nuova 36 s podružnico ulica Nuova 38, vogal S. Lazzaro

Naznanja svojim cenj, odjemalcem in slav. občinstvu, da prodaja zaradi prenapolnjenja blaga po zelo znižanih cenah man fakturno blago vsake vrste za pomladansko in poletno sezono in sicer: velika izbira volnenega blaga za ženske in moške obleke. Zefir, voile, perkal in batist vse v najmodernejših barvah, kakor tudi ogromne zaloge vsakovrstnega perila na meter platnenega in bombaževga blaga. Trliž, žima in volna za žimnice, (matrace), posteljna pogrinjala in vsakovrstna zagrinjala bele in barvane. Velikanska izbira narejenega perila za ženske in moške in sicer: srajce, pletenice, ovratnike, ovratnice itd., vse po najzmernejših cenah.

Razne svilne, okraski in drobnine za šivilje in tudi krojače.

Cene nižje od vsake konkurence!

Iz Tolmina. Cesarjev rojstni dan so v Tolminu proslavili na sijajen način. Predvečer je bil Tolmin — ob krasnem vremenu — bogato razsvetljen. Na večih krajih so se spuščali umetni ognji, v okolici so goreli kresovi. Videti je bilo tudi transparentne cesarjeve podobe. Ob 9 je obhodilo Tolmin vojaštvo z impozantno bakljado z godbo na čelu.

Dne 18. ob 6 zjutraj je bila vojaška budnica s kompletno godbo po Tolminu. Ob 8 vojaška maša na dvorišču novih vojašnic. Pri maši so bili tudi gostje. Maša se je vršila z vso vojaško parado.

Ob 11 je imelo uradništvo slovesno mašo v farni cerkvi na Illovi.

Predvečer in na cesarjev rojstni dan je bil ves Tolmin po koncu in mnogo ljudstva tudi iz okolice.

„Sokol“ v Ajdovščini priredi dne 8. septembra t. l. svojo vsakoletno veselico z javno telovadbo in drugimi zabavnimi točkami, na kar se opozarjajo bližnja društva in slavno občinstvo. Natančni spored se objavi pravočasno. Na zdar!

Dan sokolskega naraščaja v Kobariidu. Goriška sokolska župa priredi dne 25. t. m. dan naraščaja v Kobariidu. Obenem se bo vršil II. javni nastop Kobariškega Sokolka. Nastopi tudi tekmovalna vrsta G. S. Z., ki je tekmovala v Pragi.

Naše prireditve se udeležijo tudi nekaj Sokolov iz Ljubljane z zastopstvom „Slovenske Sokolske Zveze“.

Odlikovanje. Namestnik je podelil g. Petru Vugi v Kanalu častno kolajno za 25letno zaslužno delovanje na gasilskem polju.

Bivši poslanik v Carigradu, grof Henrik Calice, biva, kakor znano, v svoji vili v Sv. Petru pri Gorici. Sedaj je nevarno obolen in poklicali so k bolnikovi postelji profesorja na dunajski bliniki, dra. Salamona, Bolnikovo stanje je jako kritično.

Nabori. Letošnji vojaški nabori za goriško mesto se bodo vršili 31. avgusta 2. septembra in sicer za one, ki so rojeni v letih 1891 in 1890, se vrši nabor 31. avgusta, za tujce in rojene v l. 1889, 2. septembra. Nabor se bode vršil v ulici Scuola agraria št. 1.

Male vesti. Ivan Rebula, strojevodja državnih železnic, je pal pri Prvačini s stroja in se je tako nevarno pobil po vsem telesu, da so ga morali prenesti v goriško bolnišnico. — Aretirali so mešetarja Feliksa Mosettiga in Frana Ferfoglio, kakor tudi trgovca O. Krainerja radi sleparij pri konkurzu slednjega. — Peter Orel iz Bilj je pustil dvokolo v veži c. kr. gozdarskega ravnateljstva, a ko se je po par trenutkih vrnil, je izgubil kolo. Dvokolo ima znamko Styria in št. 121.690.

Izpustili so iz zapore Marijo Maraž, na katero je letel sum, da se je udeležila umora nesrečnega Bressana na Kalvariji.

Slavnemu ravnateljstvu c. kr. drž. železnic v Trstu na znanje. Iz Goriške okolice:

Pred nekaj dnevi sem oddal na postaji Sv. Peter pri Gorici neko prtljago in ko sem prejel prilajni list, sem opazil v svoje začudenje, da je tudi pečat postaje pritisnjen samo v nemškem jeziku. Le nekoliko črke Š s kljuko se je poznalo pod nemškim pečatom, tako, da se je očitno videlo, da je načelnik Mayer nemudoma s papirjem zakril slovenski pečat, ter potem pritisnil na tiskovino. Ker pa imajo vse postaje na slovenski zemlji trojezične prilajne liste, mislim, da bi lahko tudi imela postaja Sv. Peter pri Gorici, ki leži izključno na slovenski zemlji. Tu se vidi Mayerjevo sovraštvo napram slovenskemu jeziku. Ali pa je morda zmanjkalo slavnemu ravnateljstvu trojezičnih tiskovin? Pri oddaji brzovoznega blaga sem tudi opazil na sprejemnici, da hoče ta človek slovensko Volčjodrago spakirati v Vieketrasche.

Koliko časa naj še trpimo to Mayerjevo izzivanje? Če že hoče izzivati, naj ga le premetstijo v nemške kraje, ali na naših slovenskih tleh se ne bomo puščali. Sčasoma spravi ta človek še slovenski postajni napis z zida. Opozarjamo slavno ravnateljstvo, naj tega srboriteža strese za ušesa, da bo pomnil, da ni kje v Berlinu, ampak na čisto slovenski zemlji!

Druge slovenske dežele

Mati umorila štiri svoje otroke. Iz Gorij poročajo: V nedeljo zjutraj se je zgodila na Rečici pri Bledu strašna rodbinska tragedija. Mati Neža Pretnar na Rečici pri Bledu je prerezala svojim štirim otrokom, starim od enega leta do šest let, vratove. Njen mož Janez Pretnar je šel k šesti maši v Zgor. Gorje. Ko se je vrnil iz cerkve in stopil v sobo, nudi se mu je grozen pogled. Vse v sobi je bilo krvavo, trupla umorjenih njegovih otrok so ležala na posteljah, tako da so glave visele navzdol, vratovi pa so bili vsem otrokom prerezani. Pretnar svoje žene ni dobil doma, pač pa so mu sosedje pripovedovali, da so videli Nežo Pretnar, ko je hitela v gore. Možja je spravil ta grozni dogodek v obup in se je hotel utopiti v jezeru. Sosedje so to preprečili in stražijo Janeza Pretnarja noč in dan, da bi

kaj ne naredil. Neža Pretnar je izvršila štirikratni grozni umor v nakrat izbruhli blaznosti, katere pojavi so se že nekaj časa na njej opazili. Obveščena žandarmerija je šla takoj iskati Nežo Pretnar v gore.

Ves Bled stoji pod vtisom prežalostnega dogodka, ki se je dogodil v družini Jan. Pretnarja na Rečici. Mati Neža je v odsotnosti moža, ki je odšel k jutranji nedeljski maši, v hipnem izbruhu slaboumnosti umorila svoje štiri otroke s tem, da jim je prerezala vratove. Sama je izginila in jo iščejo tudi v jezeru.

Kak grozen prizor za ubogega očeta, ko je prišel domov in našel nedolžne otročiče mrtve v njihovih posteljah! Najstarejši bi bil maha postal star šest let, drugi je imel štiri leta, tretji je izpolnil drugo, najmlajši, pa je imel pol leta.

Trumoma prihajajo domačini in tuji kropit žrtve in gledat žalostni prizor, kako leže mali mučenci bledih obrazov, sklenjenih rok, venčke na glavi, na mrtvaškem odru. Ni očesa, ki bi ob tem prizoru ostalo suho!

Žena je bila stara 32 let, vedno vzorna, skrbna mati, marljiva in delavna gospodinja ter je otročiče izredno lepo in dobro vzgojila. Zadnje mesece pa so se kazali pri njej znaki slaboumnosti, toda v zadnjem času se je njeno stanje toliko izboljšalo, da nihče ni mislil na kak izbruh blaznosti.

Ni pa res, da očeta stražijo, ker hoče baje izvršiti samoumor, ampak kot pravi mož vdano prenaša strašniudarec.

Gospodična išče stanovanje — even-tuelno s hrano — v počteni slovenski družini. Pismene ponudbe na Inzeratni oddelek Edinosti pod „N. W. 750“.

Odda se postelja mladeniču. — Ulica Coroneo št. 1, V.

Proda se ali da v najem lepa hiša z gostilniško obrtjo s tik ležim zemljiščem na postaji v Batujah. Poizvedbe pri Josipu Gaspardu, Batuje 88. 1738

Išče se za papirnico deček ali gospodična, ki govori nemško in po močehnosti slovensko. Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 1740

Fina kuharica išče službo v restavraciji. Pojasnila ul. S. Francesco št. 15, I. 1741

Sobica se išče pri slovenski ali hrvaški boljši družini. Naslov: „Vanda“ poštnoštečice 1742

Prodaj tovarno sodovk, pokalic; potreben kapital K 1000—1500 na obroke, 4 kratno plačilo brez obresti. Naslov pove Ins. odd. Edinosti. 1743

Pianino črn, nov, eden mahagan, prav fin, se proda. Belvedere 37, II. 1744

Prodaja bombaževine, slik in dežnikov na mesečne obroke. Via Stadion št. 19, I. nadstropje. Ivan Klun. 431

Išče se gostilna v najem ali na račun. Pismene ponudbe na Inzeratni oddelek Edinosti pod „Gostilna št. 14.“

Elegantno meblirana soba se odda takoj v Nar. domu. Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 1415

Išče se voditelja za gostilno v Bazovici. Naslov: Ivan Mahnič, Bazovica. 1723

V Rojanu Scala Santa št. 314 se proda kos zemljišča 150 m². 1736

Išče se zanesljiva hišina upraviteljica, ki ima tudi nadzorovati 2 otroke. Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 1737

Iščem tri mizarje. Franc Dolenc, mizar na Opčinah. 1731

Išče se čevljarski pomočnik. Oglasi naj se pri Doljak Andreju v Malem Repniču. 1719

Dobro jutro! Kam pa kam?

„Grem kupit par čevljev.“ — „Ako hočete biti dobro postrežen, Vam svetujem, da greete v ulico Riborgo št. 31 („Al buon Operaio“) tam dobite vsakovrstno obuvalo od najfinejše do najnavadnejše vrste po nizki ceni.“ SVOJJI K SVOJIM! — Priporoča se lastnik M. IVANCIC.

Gostilna „All'areoplano“
(Pri zrakoplovu)

Trst, ulica Sv. Marka št. 15. Toči se dalmatinsko vino, črno, belo ter DREHERJEVO PIVO. Priporoča se cenj. občinstvu za obilen obisk Svoji k svojim! ANTON NAZOR

NUOVO
Hôtel Provinciale
(Novi deželni hôtél)
Trst, largo Santorio 4 (Farneto).
40 sob, električna luč, ves komfort, stroga snažnost. — Cene zmerne.
ALOJZIJ SKERL.

PORTO APOLLO
Veliko kopališče prevega reda s hotelom, restavracijo in kavarno.
50 elegantno urejenih sob. — **IZOLA** Največji komfort. Zmerne cene
50 udobnih kabin za kopanje. Enrico Ravasini.

ANTON BARUCCA
MIZARSKI MOJSTER
Trst, ulica San Francesco d'Assisi 2.
Specijalist za popraviljanje roulet na oknih.
Na željo se menjajo pasovi in zmeti. Jamó! za popolno delo in se ne boji konkurence.

TEODOR KORN
Trst, ul. Miramar št. 71
Stavbeni in galanterijski klepar. — Pokrivač streh vsake vrste.
PREJEMAJO SE VSAKOVRSNA DELA IN POPRAVE
PO NIZKIH CENAH.
:: Delo dobro in zajamčeno. ::
Telef. 25-26. □ Poslovodja: Franje Jenke.

Odprla se je
nova pekarna
s prodajo sladčice, raznih vin in likerjev v botiljkah
v Trstu, ulica Raffineria 9.
Priporoča se udani voditelj
Serafin Siega.

Zdravljenje krvi!
Čaj „Tisočeri evet“ (Milleflori)
Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. — Jeden omot za zdravljenje stane 1 K ter se dobiva v odlikovani lekarni
PRAXMARER - „AI DUE MORI“
Trst (mestna hiša) — Telef. 377.
Poštne pošiljave se izvršujejo takoj in franko ako se dopolnijo 1'10.

Pri zdravju + Alla Salute
GIOVANNI SAMBO
TRST - borzni trg št. 14 - TRST
(zraven kavarne Français)
Pod vodstvom GUSTAVA GÁLA.
Higijenski predmeti tucat po kron 2, 4, 6, 8, 10-16
Diskretne pošiljave na deželo, poštnine prosto, če se pošlje denar naprej. Nadalje: elastične nogavice in obveze za skrčene žile, pasovi, suspenzorji, vzravnalci. Predmeti za bolnike. Vsakovrstni predmeti iz gumija, pete, rjuhe iz gumija, pokrivala za kopej, banje in posode, cevi iz gumija, irigatorji itd. itd
Nepromočljivi, pristni angleški površniki
Konkurenčne cene po mori. Konkurenčne cene.

Nova slovenska trgovina
izgotovljenih oblek
domačega in inozemskega blaga za moške obleke
MARTIN SKAPIN, TRST, ulica Arcata št. 19
Moške obleke od K 14 dalje, deške obleke od K 11 dalje, plat. obleke, vestalje, srajce, malje, sp. hlače itd. Specijaliteta hlače za delavce domačega izdelka. Napravljajo se obleke po meri vsakovrstnega kroja. Cene absolutno konkurenčne.

Sedlarska delavnica
Ivan Kravos na Kornu II.
Zaloga navadnih in finih vpreg in oprav, kakor tudi različnih potrebščin za konje. Velika izber uagobčnikov, ovratnikov in bičev za pse. Zaloga potnih kovčkov, listnic, denarnic, nahrbtnikov itd. Sprejemajo se vsa v to stroko spadajoča popravila. Postrežba točna in solidna.

S. M. ALKALAY, tvorniško skladišče kož
Trst, ulica Lazzaretto vecchio št. 45.
Priporoča svoje skladišče najboljših vsakovrstnih kož in vseh drugih čevljarskih potrebščin.
Naročbe se izvršujejo hitro in točno na vse strani. — Tvorniške cene.

UNIFORME
za enoletne prostovoljce
izdeluje
elegantno in solidno
takoj po meri in ceno
Jakob Rupp
polkovni krojač
Trst, via Giosue Carducci 3
(občinski paviljon).

Kron 6200
AUTOMOBILI FORD 1911
Največja tovarna sveta. Izdelovalec letno 40-000 voz edinega tipa CHASSIS 20 HP šest raznih tipov kočij. Kočija „FORD“ je najpopolnejša, najhitrejša in najekonomičnejša, kaj jih obstoji. — GENERALNI ZASTOPNIK
ANTON SKERL. TRST
Piazza Goldoni 10—11, Tel. 1734
Velika centralna garaga, ulica del Boschi 16, vega ulica Bonabatta TELEFON 2247. — STOCK PNEUM GOODRICH (amerikanske).
Automobili na posodo po smeral osni.
Varstvo in vzdrževanje avtomobilov. — Solitna postrežba

Zaloga obuvala
in lastna delavnica
PAVEL VISINTINI
Trst, ul. Giosue Carducci 31.
Velika izbera moških in ženskih čevljev. — Poprave se izvršujejo točno in solidno
po zmernih cenah
Dne 24. avgusta se preseli v isto ulico št. 27 blizu hotela Moncenisio

POZOR! Svoji k svojim!
VINKO TERČON priporoča slavnemu občinstvu svojo na novo odprto
pekarno
v Trstu, ulica del Bosco 18
(prej F. PIRMAN)
Prodaja se svež kruh 3—4 krat na dan raznih sladčic, biškotov in likerjev ter najfinejše moke v t. d.

Pozor! Opoldne in zvečer abonement, zelo ugodno. Izborna kuhinja in budjevojsko pivo (mič glavobola). Zmerne cene. **Restavracija - Hôtel Balkan** (: Piazza : Caserma)